

לא תצא מהיתרה הראשון –

She does not leave (lose) her initial unrestricted status

OVERVIEW

The משנה stated that if עדים testified that she was a שבויה (or an א"א), the ruling is לא תצא. The term משנשאת was interpreted by אבוה דשמואל to mean that permission was granted to her to (re)marry (but not necessarily that she actually married). The גמרא was then required to interpret the phrase לא תצא, to mean that לא תצא מהיתרה הראשון. The question our תוספות discusses is what does לא תצא מהיתרה הראשון mean? Does it mean that she may initially remarry (as her היתרה הראשון allowed), or does it (merely) mean that if she remarries she may remain married (as it means elsewhere).

פירוש¹ ותנשא [לכתחלה] דלא שייך לזות שפתים כלל² -

The explanation of the phrase לא תצא מהיתרה הראשון is **that she may [initially] (re)marry; for ‘crookedness of the lips’ is not at all applicable** in this case. There is no one who contests her statement that she is a טהורה (or גרושה)³.

anticipates that this interpretation may be questioned:

אבל אין לפרש כי ההיא דיבמות דלא תצא מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תצא -

However we cannot interpret the phrase לא תצא מהיתרה הראשון to mean **as in the case in דיבמות⁴, namely that she does not lose her initial permission in regards that if she already remarried, she is not required to leave** her new husband. It is only to that extent that her היתרה הראשון is effective -

אבל לכתחלה לא תינשא -

But she may not initially remarry (perhaps it means the same here as in דיבמות).

¹ (usually) uses the term 'פירוש' to indicate that it should not be understood in a different (or more obvious) manner. Here, תוספות is rejecting the 'אין לפרש', which he will shortly state.

² Previously (כב, ב), concerning the case where an א"א claimed that her husband died and another א"א contradicted him, the rule is אם נשאת לא תצא (since 'וכי' וכו'). However initially תנשא on account of (הסר ממך עקשות פה) ולזות שפתים. This concern is not applicable in our case.

³ The עדים merely testify that she was a שבויה (or an א"א) they do not contradict her testimony that she is a טהורה (or that גרושה). However by the case of an א"א, another א"א contradicts him.

⁴ See previous משום ד"ה כב, ב. תוספות כב, ב ד"ה משום. There the גמרא states לא תצא מהיתרה הראשון (in the case of two contradicting עדים), and תוספות interprets it to mean that if she remarried she may remain married, however initially she may not remarry. Seemingly here too, where the same expression לא תצא מהיתרה הראשון is used, it should mean the same. See 'Thinking it over'.

negates this: we cannot maintain this view -

כדמשמע גבי בנתייה דמר שמואל בסמוך שהתירן לכתחילה⁵ -

as is indicated shortly concerning the daughters of מר שמואל (who were [by their own admission]), **that רבי חנינא permitted them initially to marry** (to כהנים). He told שמן ר' who was a כהן to marry one of them. We must therefore conclude that here לא תצא מהיתרה הראשון means that she may marry לכתחילה.

SUMMARY

A woman who claims and נשבתי וטהורה אני was מתיר her to marry a כהן; if testified later that she was a שבויה, she may nevertheless marry a כהן. (The same would apply to a woman who claims אני וגרושה אני, she would be able to remarry לכתחילה, according to ר' אושעיא).

THINKING IT OVER

Why would we think that לא תצא מהיתרה הראשון, here, means תצא ואם נשאת לא תצא, as it does in יבמות⁶; there the עד is contradicted, however here no one contradicts her?!

לחידודא – שלא להוציא הנייר חלק

בתוס' ד"ה משום (כב, ב) מצטט רק המלים הסר ממך עקשות פה (בלא 'וגו' אפילו), ובתוס' שלנו מצטט רק 'לזות שפתיים'. וטעמא בעי. והנה אם נניח שהפסוק הנ"ל בא בסדר של לא זו אף זו [שצריך לשלול לא רק עשקות פה אלא גם לזות שפתיים], ז.א. שעקשות פה הוא יותר גרוע וממילא יותר מושלל מלזות שפתיים (והטעם לזה הוא אולי משום שמלת 'עקש' מורה על עקמומיות יתירה ממלת 'לזות', ועוד (והוא העיקר) שהפה הוא מראה על דיבור יותר מהשפתיים בלבד [שהפה כולל גם השפתיים וגם שאר מוצאות הפה]), יובן. דשם כשיש ע"א בהכחשה יש (לא רק לזות שפתיים, אלא גם) עקשות הפה (שהעד האחר אומר במפורש שלא מת הבעל), משא"כ כאן כשהאשה אינה מוכחשת אין אפילו לזות שפתיים (מהעדים שמעידים שהיתה שבויה מאחר שזה לא מורה שנטמאה).

⁵ See footnote # 4. in the margin who writes: **לכתחילה דפריך טעמא דליכא עדים הא איכא עדים מיתסרא ומאי פריך** **אי מתסרא לכתחילה**. The תו"י offers (an additional) poof that לא תצא means תנשא לכתחילה from the end of this גמרא. The גמרא (initially) inferred that if שבויה עדי would come (later) she would be אסורה. The גמרא asks that this contradicts the ruling of דשמואל אבוי who states לינשא. The תו"י claims that if the ruling of דשמואל is only בדיעבד, then there is no contradiction. Perhaps the תו"י offers this additional proof, in order to prove that דשמואל אבוי also agrees that תנשא לכתחילה (not only חנינא).

⁶ See footnote # 4.